

■ Niemieccy Zieloni przed europejskimi wyborami – program i główni kandydaci

Karol Janoś

Badania opinii publicznej wskazują, że Zieloni w wyborach do Parlamentu Europejskiego (PE) mogą liczyć na poparcie wynoszące od 16% do 20%, dzięki czemu mają szansę na podwojenie liczby reprezentantów w tej instytucji. Partia jako głównych kandydatów wystawiła dotychczasowych eurodeputowanych Skę Keller i Svena Giegolda. Postulaty programowe Zielonych koncentrują się na kwestii ochrony klimatu, reformach instytucjonalnych i umocnieniu demokracji w UE oraz sprawach socjalnych.

Zieloni w Parlamencie Europejskim

Sojusz 90/Zieloni jest partią należącą do Europejskiej Partii Zielonych. W Parlamencie Europejskim jej postowie zasiadają we frakcji Zieloni – Wolny Sojusz Europejski (*Greens/European Free Alliance*), w skład której wchodzi obecnie 52 parlamentarzystów. Grupa ta skupia członków Europejskiej Partii Zielonych, Wolnego Sojuszu Europejskiego oraz Europejskiej Partii Piratów. Niemcy mają najliczniejszą reprezentację w tej grupie spośród wszystkich państw członkowskich: 11 posłów jest członkami partii Sojusz 90/Zieloni, a 1 posłanka reprezentowała do marca 2019 r. Partię Piratów.

Według ostatnich sondaży niemieccy Zieloni mogą liczyć w wyborach do PE na poparcie od 16% do 20%, podobnie jak *SPD*, na które głos deklaruje oddać taki sam odsetek wyborców. Zieloni zarówno w wyborach do PE, jak i w wyborach do Bundestagu stanowią nie tylko coraz większą konkurencję dla socjaldemokratów, ale także dla chadeków zarówno z *CDU*, jak i *CSU*. Mimo że w sondażach poparcia dla partii politycznych *CDU* i Zielonych dzieli około 10%, to z najnowszych badań wynika, że w ciągu ostatnich

Redakcja:
Radosław Grodzki
Jacek Kubera
(redaktor naczelny)
Piotr Kubiak
Krzysztof Malinowski

Korekta:
Hanna Różanek

Nr 12(386)/2019
09.05.19

ISSN 2450-5080

Biuletyny dostępne
także dzięki:
NEWSLETTER IZ
FACEBOOK
SCRIBD
LINKEDIN
TWITTER

miesiący znacznie zwiększył się potencjał wyborczy Sojuszu 90/Zielonych. Według badań przeprowadzonych na zlecenie telewizji RTL i ntv aż 38% respondentów dopuszcza możliwość głosowania na Zielonych, z kolei możliwość oddania głosów na chadeków deklaruje 39%. Szanse na bardzo dobry wynik partii Zielonych potęguje również fakt, że ich elektorat ma bardzo proeuropejskie nastawienie i nie mają oni problemów – w odróżnieniu od *CDU* i *SPD* – z jego mobilizacją w wyborach europejskich.

Ochrona klimatu i polityka energetyczna

Tradycyjnie na pierwszym miejscu w programie partii Zielonych znajdują się kwestie związane z ochroną środowiska – skupiają się przede na wszystkim na przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym. UE powinna być – według Zielonych – liderem w zakresie wdrażania postanowień paryskiego układu klimatycznego, podpisanego w 2015 r. W tym celu proponują stworzenie w ramach UE unii energii odnawialnej. Zieloni opowiadają się za całkowitą rezygnacją z energii pozyskiwanej z węgla i atomu. Postulują, aby do 2050 r. 100% energii było pozyskiwane ze źródeł odnawialnych, a emisja CO₂ do 2030 r. została zredukowana o co najmniej 55%. W ich programie znajdują się także rozwiązania dotyczące wsparcia procesu dekarbonizacji – proponują przeznaczanie specjalnych środków z funduszy strukturalnych UE dla regionów, które znajdują się w procesie odchodzenia od energii węglowej. Są przeciwni projektowi *Nord Stream 2*, jak również budowie innych nowych gazociągów oraz importowi skroplonego gazu z innych państw. Opowiadają się natomiast za budową wewnątrzunijnych sieci przesyłowych prądu i gazu oraz infrastruktury służącej pozyskiwaniu i magazynowaniu energii ze źródeł odnawialnych. Zieloni chcą, aby UE aktywnie wspierała państwa najbardziej dotknięte skutkami zmian klimatycznych.

Strefa euro, budżet UE i kwestie socjalne

Zieloni krytycznie oceniają sposób koordynacji gospodarczej w strefie euro. Krytykując dotychczasową „politykę oszczędności”, wymuszaną przez Niemcy i instytucje unijne na państwach najbardziej dotkniętych kryzysem finansowo-gospodarczym, opowiadają się za znacznym zwiększeniem nakładów na inwestycje w państwach unijnych. Zieloni ostro sprzeciwiają się temu, aby w przypadku problemów budżetowych związanych z kryzysem gospodarczym państwa musiały wprowadzać ostre cięcia w obszarze wydatków socjalnych. Krytykują również niemiecki rząd federalny za łamanie reguł dotyczących nadwyżek na rachunku obrotów bieżących. Proponują, aby państwa posiadające znaczne nadwyżki w eksporcie, takie jak RFN, aktywnie angażowały się w niwelowanie różnic między państwami członkowskimi w zakresie stosunków handlowych.

Politycy partii Zielonych są zwolennikami utworzenia oddzielnego budżetu dla strefy euro będącego częścią ogólnego budżetu UE, z którego powinny być finansowane nowe inwestycje związane z ochroną klimatu, usługami publicznymi i edukacją. Chcą stworzenia instrumentów wspierających reformy w państwach spoza strefy euro, aby przygotować je do wstąpienia do Unii Gospodarczej i Walutowej (UGiW). Podobnie

jak partie obecnej koalicji rządowej, są za przekształceniem Europejskiego Mechanizmu Stabilizacyjnego (*ESM*) w Europejski Fundusz Walutowy (*EMF*) umocowany w prawie UE i kontrolowany przez PE i parlamenty narodowe. Jedną z kompetencji *EMF* miałyby być udzielanie krótkoterminowych kredytów o charakterze prewencyjnym, które zapewniłyby wsparcie państwom jeszcze przed wystąpieniem kryzysów. Zieloni w odróżnieniu od obecnego rządu RFN są zwolennikami szybkiego ukończenia prac nad Unią Bankową, w tym wprowadzenia Europejskiego Systemu Gwarancji Depozytów. Opowiadają się także za tym, aby od nowej kadencji PE połączyć funkcję komisarza ds. gospodarki i finansów i przewodniczącego Eurogrupy.

Zieloni są zwolennikami zwiększenia unijnego budżetu do poziomu 1,3 PKB UE. Postulują również, aby wieloletnie ramy finansowe były dostosowane do okresu legislacyjnego PE i tym samym by zrezygnować z przyjmowania ich w cyklach siedmioletnich. Opowiadają się też za tym, aby znacznemu zwiększeniu uległy wydatki na ochronę klimatu. Zieloni chcieliby także objęcia wsparciem z budżetu unijnego najuboższych pod względem gospodarczym regionów, a także społeczeństwa obywatelskiego, instytucji publicznych oraz przedsiębiorstw. Jednym ze wskazywanych przez Zielonych sposobów na zwiększenie dochodów własnych UE jest wprowadzenie jednolitego opodatkowania dla przedsiębiorstw, a także podatku cyfrowego dla koncernów z branży IT oraz podatku od transakcji finansowych.

Partia Zielonych opowiada się za wprowadzaniem dyrektywy w sprawie płacy minimalnej gwarantującej sprawiedliwy dochód wszystkim pracownikom w UE, proporcjonalnie do kosztów utrzymania w każdym kraju, a także przyjęcia na poziomie unijnym rozwiązań zabiegających zjawisku różnicowania wynagrodzenia w zależności od płci. Domagają się wprowadzenia w UE minimalnych standardów w zakresie ubezpieczenia społecznego i opieki zdrowotnej uwzględniających sytuację ekonomiczną w poszczególnych państwach. Zieloni są zwolennikami wprowadzenia w państwach członkowskich ubezpieczenia od bezrobocia. W programie podkreślają jednak wyraźnie, że realizacja tego postulatu to projekt długoterminowy.

Kwestia migracji i polityka azylowa

W dziedzinie polityki migracyjnej jednym z głównych postulatów partii Zielonych jest wprowadzenie na poziomie całej UE jednolitego prawa migracyjnego, opierającego się na ustaleniach zawartych w przyjętym w ub. roku Światowym Pakcie Migracji i umożliwiającego legalną imigrację do państw członkowskich. Zieloni dążą do tego, aby państwa członkowskie wypełniły zobowiązania odnoszące się do corocznych potrzeb w zakresie przesiedleń określonych przez Agencję ds. Uchodźców ONZ, zgodnie ze swoimi możliwościami ekonomicznymi. Partia Zielonych opowiada się za utworzeniem jednolitego systemu azylowego w UE ze sprawiedliwym i solidarnym mechanizmem rozdzielania uchodźców. Postuluje rozszerzenie uprawnień unijnych instytucji ds. azylu w taki sposób, aby we współpracy z państwami członkowskimi zapewniały szybką rejestrację i opiekę dla uchodźców. Zwraca też uwagę na konieczność personalnego i materialnego wsparcia punktów, które jako pierwsze są odpowiedzialne za przyjmowanie, rejestrację i udzielanie opieki uchodźcom. Zieloni opowiadają się za znaczącym zwiększeniem nakładów służących wsparciu regionów i gmin, które

przyjmują uchodźców. Postulują m.in. ułatwienie migracji osobom z państw dotkniętych zmianami klimatu do innych regionów i państw, w tym także do UE. W ich programie pojawił się postulat wprowadzenia paszportów klimatycznych (*Klimapass*) dla osób z państw dotkniętych skutkami zmian klimatu.

Polityka zagraniczna, bezpieczeństwa i obrony

Zieloni są zwolennikami pogłębiania współpracy państw członkowskich w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa. Podzielają diagnozę, że staje się to coraz bardziej konieczne w obliczu napięć w ramach NATO związanych z działaniami administracji Donalda Trumpa. Opowiadają się za rozwojem Stałej Współpracy Strukturalnej (*PESCO*). Podkreślają, że zacieśnienie współpracy w dziedzinie obrony nie powinno wiązać się ze stałym zwiększaniem wydatków na cele obronne. Krytycznie oceniają rozwój Europejskiego Funduszu Obronnego. Ich zdaniem działanie tego instrumentu powinno cechować się większą transparentnością, a także należy zwiększyć nad nim kontrolę PE. Zieloni są przeciwni tworzeniu paralelnych do WPBiO struktur, takich jak Europejska Inicjatywa Interwencyjna promowana przez Francję. W ich ocenie współpraca państw członkowskich w dziedzinie polityki bezpieczeństwa i obrony powinna odbywać się wyłącznie w ramach UE.

Zieloni stanowiącą podkreślają, że wszystkie projekty i inicjatywy w obrębie WPBiO powinny podlegać kontroli PE. Wskazują w tym kontekście na konieczność prowadzenia debat w PE na temat misji i operacji podejmowanych przez UE. Postulują, aby każda misja i operacja w ramach WPBiO podlegała ewaluacji PE. Podkreślają, że wzmocnienie kompetencji PE w dziedzinie polityki bezpieczeństwa i obrony nie może prowadzić do osłabienia pozycji parlamentów narodowych w tym zakresie. Zdaniem Zielonych państwa członkowskie nadal powinny mieć możliwość nieuczestniczenia we wszystkich misjach i operacjach UE. Zieloni postulują wzmocnienie wymiaru cywilnego WPZiB. Proponują utworzenie na wzór grup bojowych UE (*EU Battle Groups*) oddziałów cywilnych, które będą się składać z policjantów i ekspertów w zakresie reform sektora wymiaru sprawiedliwości. Postulują także znaczny wzrost nakładów na misje o charakterze cywilnym. Opowiadają się także za kontynuowaniem i wzmocnieniem współpracy z Wielką Brytanią w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony po jej wystąpieniu z UE.

Relacje z USA, Rosją i Chinami

Zieloni bardzo krytycznie oceniają prezydenturę Donalda Trumpa. Wskazują jednak, że USA są kluczowym partnerem UE w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Postulują rozszerzenie współpracy UE z poszczególnymi stanami amerykańskimi oraz organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w takich obszarach, jak ochrona klimatu, energetyka, edukacja i digitalizacja. Zielonych charakteryzuje krytyczny stosunek do Rosji Putina. Wskazują na konieczność podjęcia przez UE zdecydowanych działań ograniczających próby ingerencji Rosji w wybory w państwach członkowskich i próby eskalacji wpływu na eurosceptyczne i populistyczne siły polityczne w Europie. Domagają się od UE zwiększenia wsparcia dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego

w Rosji. Są zwolennikami utrzymywania przez UE sankcji nałożonych na Rosję do czasu, aż nie zostaną wypełnione wszystkie postanowienia porozumienia mińskiego. Zieloni wskazują, że w przypadku Chin zarówno UE, jak i wszystkie państwa muszą prowadzić skoordynowaną politykę. Wskazują, że dotyczy to przede wszystkim takich zagadnień, jak zwalczanie dumpingu w eksporcie chińskim, zapewnienie ochrony działalności europejskich przedsiębiorstw w Chinach, ochrony praw człowieka, a także relacji między CHRL a Tajwanem.

Zmiany instytucjonalne w UE

Zieloni, podobnie jak socjaldemokraci z *SPD* i *Die Linke*, postulują zwiększenie roli PE w systemie decyzyjnym UE. Proponują zrównanie kompetencji PE z Radą Europejską i Radą Unii Europejskiej w takich obszarach, jak WPZiB. Wśród głównych punktów programowych Zielonych w zakresie zmian instytucjonalnych jest odejście od zasady jednomyślności w głosowaniach we wszystkich segmentach polityki UE, w których obowiązuje, na rzecz głosowanie większościowego, w tym także w dziedzinie polityki energetycznej. Partia Zielonych popiera ideę wprowadzenia transnarodowych list w wyborach do PE. W ich opinii przewodniczącym Komisji Europejskiej powinna być osoba, która jest głównym kandydatem (*Spitzenkandidat*) zwycięskiej frakcji w europejskich wyborach parlamentarnych. Postulują też, aby w przyszłości połowę miejsc w Komisji Europejskiej zajmowały kobiety.

Główni kandydaci

Na liderów list w wyborach europejskich Zieloni wyznaczyli dotychczasowych eurodeputowanych: Skę Keller i Svena Giegolda. Oboje reprezentują Zielonych w PE od 2009 r. Keller studiowała judaistykę, islamistykę i turkologię na Wolnym Uniwersytecie w Berlinie; z partią Zielonych związana jest od 2001 r., kiedy wstąpiła do ich młodzieżówki *Grüne Jugend*; w latach 2005-2007 była rzeczniką Federacji Młodych Zielonych Europejskich; w 2009 r. została przewodniczącą partii Zielonych w Brandenburgii. W PE Keller zajmuje się polityką migracyjną, handlem, rozwojem, a także relacjami UE-Turcja. W poprzednich wyborach do PE była główną kandydatką Europejskiej Partii Zielonych. Od grudnia 2016 r. jest wraz z Belgiem Philippem Lambertsem współprzewodniczącą grupy Zieloni - Wolny Sojusz Europejski.

Sven Giegold studiował nauki polityczne i ekonomię na uniwersytetach w Lüneburgu, Bremie i Birmingham. Był współzałożycielem niemieckiego oddziału organizacji *ATTAC* (Obywatelskiej Inicjatywy Opodatkowania Obrotu Kapitałowego). Do partii Zielonych wstąpił w 2008 r. i był jej ekspertem w kwestiach ekonomicznych – należał do współautorów programu gospodarczego Zielonych „Green New Deal” z 2009 r., który zawierał rozwiązania mające stanowić odpowiedź na kryzys gospodarczy Europy. Obecnie w PE jest członkiem komisji ds. ekonomicznych i monetarnych, a także wiceprzewodniczącym komisji ds. zatrudnienia i spraw socjalnych.

*

Partia Zielonych dużą wagę w kampanii wyborczej przywiązuje do kwestii ochrony klimatu. Postulaty programowe odnoszące się do tego problemu znajdują się w segmentach wielu polityk, począwszy od energetyki, przez politykę gospodarczą, na polityce zagranicznej i bezpieczeństwa skończywszy. W programie Zielonych widoczna jest zdecydowana krytyka dotychczasowych działań instytucji europejskich i rządu Niemiec na polu polityki gospodarczej, w tym w zakresie przeciwdziałania skutkom kryzysu gospodarczego w strefie euro. Popierają oni pomysł forsowany w ciągu ostatnich miesięcy przez prezydenta Francji Emmanuela Macrona dotyczący utworzenia oddzielnego budżetu dla strefy euro. Są także zwolennikami przekształcenia EMS oraz szybkiego ukończenia unii bankowej. Politycy Zielonych krytycznie oceniają także dotychczasową politykę migracyjną i azyłową UE, w tym postawę strony niemieckiej pod przywództwem Angeli Merkel. Opowiadają się za wprowadzeniem zarówno nowego ustawodawstwa na poziomie UE w dziedzinie migracji, jak również obowiązującego wszystkie państwa systemu rozdziału uchodźców. Przywiązują także dużą wagę do ochrony prawnej, zwłaszcza w zakresie praw pracowniczych migrantów zatrudnianych w państwach członkowskich.

Istotną rolę w kampanii wyborczej partii Zielonych odgrywa także unijna polityka bezpieczeństwa i obrony. Partia popiera rozwijanie nowych platform i instrumentów współpracy w tym obszarze, takich jak *PESCO*. Tradycyjne Zieloni podkreślają jednak przy tym znaczenie wymiaru cywilnego WPBiO. Przykładem tego jest m.in. postulat zwiększenia nakładów finansowych na zdolności UE w zakresie realizacji misji cywilnych. Dla Zielonych ważna jest kwestia przekształceń instytucjonalnych w UE, w tym szczególnie wzmocnienie roli PE we wszystkich segmentach polityki unijnej. Ostro krytykowali odpowiedź przewodniczącej *CDU* Annegret Kramp-Karrenbauer na plan reform UE zaproponowany przez Macrona, w której wskazywała ona na konieczność wzmocnienia pozycji państw członkowskich wobec PE.

Ostra krytyka pod adresem przewodniczącej *CDU* pomaga Zielonym w kampanii wyborczej profilować się jako najbardziej proeuropejska partia w Niemczech. Badania opinii publicznej wskazują, że taka taktyka wydaje się na obecnym etapie skuteczna, ponieważ stale zwiększa się potencjał wyborczy Zielonych w relacji do *SPD* i chadeków. Według ostatnich sondaży Zieloni mają szansę na podwojenie liczby mandatów w nowym PE.

Tezy zawarte w tekście wyrażają jedynie opinie autora.

Karol Janoś – analityk Instytutu Zachodniego, doktorant w Kolegium Ekonomiczno-Społecznym Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Zajmuje się polityką zagraniczną, bezpieczeństwem i obroną Niemiec.